

EUROOPA KOHTU OTSUS

27. oktoober 1993*

[...]

Raadioside lõppseadmete sisemaine tüübikinnitus – Kasutusluba – EMÜ asutamislepingu artiklid 30-37 ja 86 – Komisjoni direktiiv 88/301/EMÜ

Liidetud kohtuasjades C-46/90 ja C-93/91,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel Tribunal de première instance de Bruxelles'i 57. ja 55. koja esitatud taotlus, millega soovitakse nimetatud kohtus pooleliolevas menetluses järgmiste poolte vahel:

Procureur du Roi

ja

esiteks,

Jean-Marie Lagauche,

Constant De Munck,

Jacques Paulissen,

Alain Delerue,

Jean-Claude Lambert,

Willy Cleynen,

Serge Hoffman,

Pierre Lemoine (kohtuasi C-46/90),

ja teiseks:

Pierre Evrard (kohtuasi C-93/91),

eelotsust EMÜ asutamislepingu artiklite 30–37 ja 86 ning komisjoni 16. mai 1988. aasta direktiivi 88/301/EMÜ konkurentsi kohta telekommunikatsioonivõrgu lõppseadmete turgudel (EÜT L 131, 27.05.1988, lk 73; ELT eriväljaanne 08/01, lk 25) tõlgendamise kohta,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president O. Due, kodade esimehed G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida, M. Diez de Velasco ja D. A. O. Edward, kohtunikud C. N. Kakouris,

---

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

R. Joliet, F. A. Schockweiler, G. C. Rodríguez Iglesias, F. Grévisse, M. Zuleeg, P. J. G. Kapteyn ja J. L. Murray,

kohtujurist: C. O. Lenz,

kohtusekretär: vanemametnik H. A. Rühl,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

– Belgia valitsus, esindajad: välisministeeriumi nõunik Jan Devadder ja advokaat Eduard Marissens, Brüssel,

– Ühendkuningriigi valitsus, esindajad: Treasury Solicitor's Departmenti ametnik Rosemary Caudwell ja *barrister* Eleanor Sharpston,

– Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: õigusnõunik Richard Wainwright ja õigustalituse ametnik Bernhard Jansen, keda abistas advokaat Hervé Lehman, Pariis,

arvestades kohtuistungil ettekannet,

olles 9. juuni 1992. aasta kohtuistungil ära kuulanud Belgia valitsuse ja komisjoni, esindajad: Richard Wainwright, Hervé Lehman ja komisjoni lähetatud riigiametnik Virginia Melgar, kohtukõned,

olles 2. detsembri 1992. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1. Tribunal de première instance de Bruxelles (esimese astme kohus) 57. ja 55. koda esitasid Euroopa Kohtule 19. aprilli 1989. aasta ja 11. märtsi 1991. aasta otsustega, mis saabusid Euroopa Kohtusse vastavalt 28. veebruaril 1990 ja 15. märtsil 1991, EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel kaks eelotsuse küsimust EMÜ asutamislepingu artiklite 30–37 ja 86 ning komisjoni 16. mai 1988. aasta direktiivi 88/301/EMÜ konkurentsi kohta telekommunikatsioonivõrgu lõppseadmete turgudel (EÜT L 131, lk 73; ELT eriväljaanne 08/01, lk 25) tõlgendamise kohta, eesmärgiga teha kindlaks, kas selline sisemaine süsteem on kooskõlas kõnealuste õigusnormidega, milles kehtestatakse ministri loa nõue raadiosaatjate või -vastuvõtjate omamiseks ja keelatakse selliste saatjate või vastuvõtjate müük või üürimine, millele avalik-õiguslik asutus, mis on pädeva ministri alluvuses, ei ole eelnevalt andnud tüübikinnitust selle kohta, et need vastavad kõnealuse ministri kehtestatud tehnilistele nõuetele.
2. Kõnealused küsimused esitati kahe kriminaalmenetluse raames.
3. Esimeses menetluses, mis kutsus esile kohtuasja nr C-46/90, süüdistati Jean-Marie Lagauche'i ja seitset muud isikut, keda süüdistati muu hulgas selles, et nende valduses olid juhtmeta telefonid ja kaks käsisaatjat, ilma et nad oleksid saanud nõutava ministri loa, ning selles, et nad müüsid või üürisid juhtmeta telefone, millele Régie des Télégraphes et

Téléphones (Belgia telekommunikatsiooniasutus, edaspidi „RTT“) ei ole eelnevalt tüübikinnitust andnud.

4. Teises menetluses, mis kutsus esile kohtuasja nr C-93/91, mis algatati Pierre Evradi vastu, keda süüdistati selles, et ta omas ja müüs ajavahemikus 1. jaanuarist 1989 kuni 2. veebruarini 1989 juhtmeta telefone, millele RTT ei olnud andnud tüübikinnitust, ning selles, et Evrard omas ja müüs 23. jaanuaril 1990. aastal 11 raadiosideseadet, millele samuti ei olnud antud tüübikinnitust, ilma et ta oleks saanud eelnevalt kõnealuse nõutava ministri loa.
5. Evrard väitis enda kaitseks, et ühel kõnealustest seadmetest oli Deutsche Bundesposti märk seadme tüübikinnituse kohta. Ta esitas ka British Telecomi volitatud labori poolt välja antud sertifikaadi, mille kohaselt teatavate kõnealuste seadmete väljundvõimsus on alla 10 millivati. Tema arvates ei eelda sellises olukorras, ja nagu süüdistaja tõdeb, selliste seadmete omamine ministri luba. Ta vaidlustab siiski süüdistaja seisukoha, mille kohaselt pidid kõik kõnealused seadmed siiski vastama Belgia tehnilistele kirjeldustele ja neil pidi olema RTT tüübikinnitus, ning viitab oma väite toetuseks direktiivile nr 88/301.
6. Kohtutoimikust ilmneb, et 30. juuli 1979. aasta raadiosideseaduse (Moniteur belge, 30. august 1979) artikli 3 lõikes 1 on sätestatud, et „keegi kuningriigis ei või ... omada raadiosaatjat või -vastuvõtjat ... ilma [pädeva] ministri kirjaliku loata“. Artikli 3 lõikes 1 on samuti sätestatud, et ministri luba on isiklik ja tühistatav.
7. Kuninga 15. oktoobri 1979. aasta dekreediga eraraadioside kohta (Moniteur Belge, 30. oktoober 1979) artikli 5 lõikes 3 vabastas kuningas, kellel on 30. juuli 1979. aasta seaduse artikli 3 lõike 2 kohaselt volitus määrata need juhud, mil luba ei nõuta, loast „need RTT tüübikinnituse saanud raadioseadmed, mille väljundvõimsus ei ületa 10 millivatti“ ja mille hulka kuuluvad juhtmeta telefonid.
8. RTT-l on 13. oktoobri 1930. aasta seaduse kohaselt üldkasutatavate telegraafi- ja telefoniliinide ning -kontorite (sh traadita telefoni) rajamise ja haldamise monopol Belgias. Peale selle on RTT-l raadiosideseaduse artikli 2 kohaselt luba „pakkuda ja kasutada mis tahes raadiosideteenust“.
9. Kuninga 15. oktoobri 1979. aasta dekreediga artikli 17 kohaselt vastutab RTT ka „raadiosagedusspektri haldamise ja raadiosageduste kasutamise järelevalve eest kuningriigis“. Seetõttu vastutab ta loa saanud raadiojaamade ja -võrkude toimimiseks vajalike sageduste määramise eest ja nende kooskõlastamise eest nii riiklikul kui ka rahvusvahelisel tasandil. Samuti vastutab RTT raadiosaatja või -vastuvõtja pidamiseks esitatud ministrile esitatud loataotluste läbivaatamise eest.
10. Lõpuks on Belgia raadiosideseaduse artiklis 7 sätestatud, et „ühtki sellist raadiosaatjat ega -vastuvõtjat, millele RTT ei ole andnud tüübikinnitust selle kohta, et see vastab ministri kehtestatud tehnilistele nõuetele, ei või müüa ega üürida“ ning et „tüübikinnituse üksikasjad määrab minister“.
11. Seetõttu on ministri 19. oktoobri 1979. aasta otsuse eraraadioside kohta (Moniteur belge, 30. oktoober 1979) artiklis 1, milles on kehtestatud tüübikinnituse üksikasjad, sätestatud, et kõnealust korda kohaldatakse kõikide selliste Belgias valmistatud või Belgiasse imporditud seadmete suhtes, mida kavatsetakse müüa või üürida, ning samuti üksikisiku

enda tarbeks valmistatud seadmete suhtes. RTT võib siiski, ilma neid eelnevalt katsetamata, anda tüübikinnituse imporditud raadiosaatjatele või -vastuvõtjatele, millele on juba antud kasutusluba ühes Euroopa postside- ja telekommunikatsiooniamministratsioonide konverentsi liikmesriikidest, kuna see vastab ministri otsuse artiklis 6 määratletud tehniliste kirjeldustega samaväärsetele tehnilistele kirjeldustele.

12. Loa- ja tüübikinnitusnõuetele mittevastamine on karistatav rikkumine. RTT inspektorid, kes tegutsevad õiguskaitseametnikena, kontrollivad, et kasutajad täidavad kehtivaid õigusnorme, ja teatavad 30. juuli 1979. aasta seaduse ja rakendusotsuste rikkumistest.
13. Direktiivi nr 88/301 telekommunikatsioonivõrgu lõppseadmete turgude kohta artiklis 1 on määratletud „lõppseade“ kui seade, mis on otseselt või kaudselt ühendatud üldkasutatava telekommunikatsioonivõrgu lõpp-punktiga, et saata, töödelda või võtta vastu teavet.
14. Direktiivi artiklis 5 on sätestatud, et liikmesriigid avaldavad kõik lõppseadmete puhul kasutatavad tehnilised spetsifikaadid ja tüübikinnitusmenetlused.
15. Direktiivi artiklis 6 on sätestatud:

„Liikmesriigid tagavad, et alates 1. juulist 1989 usaldatakse artiklis 5 osutatud spetsifikaatide koostamine, nende rakendamise järelevalve ja tüübikinnituste andmine asutusele, mis ei sõltu telekommunikatsioonisektoris kaupu ja/või teenuseid pakkuvatest avalik-õiguslikest ettevõtjatest või eraettevõtjatest.“

16. Kuna Tribunal de première instance de Bruxelles'il oli kahtlusi nende õigusnormide, millele süüdistaja tugines põhikohtuasjas süüdistatavate vastu, vastavuses ühenduse õigusele, peatas ta menetluse ja esitas Euroopa Kohtule kohtuasjas nr C-46/90: Lagache jt järgmised eelotsuse küsimused:

„Kas Euroopa Majandusühenduse asutamislepingu artikleid 37 ja 86 tuleb tõlgendada selliselt, et neis keelatakse raadioside- ja eraraadiosidesektoris sellised õigusnormid nagu 30. juuli 1979. aasta seadus ja kuninga 15. oktoobri 1979. aasta dekreet, milles karistatakse vangistuse ja/või trahvidega isikuid, kes on:

1) müünud või üürinud saatjat või vastuvõtjat, antud juhul juhtmeta telefone, millele RTT ei ole andnud tüübikinnitust,

või

2) pidanud, rajanud ja kasutanud saatjaid, antud juhul juhtmeta telefone ja kahte käsisaatjat, ilma et oleks saanud pädevalt ministrilt kirjaliku, isikliku ja tühistatava loa?“

ja kohtuasjas nr C-93/91: Evrard järgmised küsimused:

„Kas Euroopa Majandusühenduse asutamislepingu artikleid 30–37 ja 86 ning Euroopa Komisjoni 16. mai 1988. aasta direktiivi konkurentsi kohta telekommunikatsioonivõrgu lõppseadmete turgudel tuleb tõlgendada selliselt, et neis keelatakse raadiosidesektoris sellised õigusnormid nagu 30. juuli 1979. aasta seadus ja kuninga 15. oktoobri 1979. aasta dekreet, milles karistatakse vangistuse ja/või trahvidega isikuid, kes on:

1) Belgia Kuningriigis või Belgia õigusega reguleeritud laeva, paadi, õhusõiduki või muu sõiduvahendi pardal omanud raadiosaatjat või -vastuvõtjat või rajanud sellisesse kohta raadiojaama või -võrgu või kasutanud sellises kohas raadiojaama või -võrku, ilma et oleks saanud telegraafide ja telefonide eest vastutava ministri või riigisekretäri kirjaliku, isiklikku ja tühistatava loa; või

2) müünud või üürinud raadiosaatjat või -vastuvõtjat, millele Régie des Télégraphes et des Téléphones ei ole andnud tüübikinnitust selle kohta, et see vastab vastutava ministri kehtestatud tehnilistele nõuetele,

hoolimata teise Euroopa Ühenduse liikmesriigi kehtestatud menetluse raames saadud tüübikinnituse võimalikust olemasolust?“

17. Kohtuasjas nr C-46/90, mis saadeti viiendale kojale, toimus avalik kohtuistung 2. mail 1991 ning kohtujurist esitas oma ettepaneku 11. juulil 1991. Seejärel saadeti kodukorra artikli 95 lõike 3 kohaselt kõnealune kohtuasi tagasi Euroopa Kohtu täiskogule. Pärast kohtujuristi ettepanekut otsustati kohtuotsuse huvides 14. juuli 1993. aasta määrusega kaks kohtuasja liita.
18. Üksikasjalikum ülevaade põhikohtuasja faktilistest asjaoludest, Belgia kohaldatavatest õigusaktidest, menetluse käigust ja Euroopa Kohtule esitatud kirjalikest märkustest on kohtuistungi ettekannetes ning edaspidi mainitakse või käsitletakse neid ainult niivõrd, kui see on vajalik Euroopa Kohtu põhjenduste esitamiseks.
19. Sisemaine kohus soovib oma küsimustega peamiselt teada saada, kas asutamislepingu artiklitega 30–37 ja 86 ning direktiiviga 88/301 on vastuolus selliste sisemaiste õigusnormide kohaldamine, mida on kirjeldatud eespool (punktid 6–12).
20. Kõigepealt piisab asutamislepingu kaupade vaba liikumist käsitlevate sätete osas sellest, et kõnealused küsimused vaadatakse kordamööda läbi asutamislepingu artiklite 30 ja 37 seisukohalt.
21. Seega, kuna asutamislepingu artikkel 86 on suunatud üksnes ettevõtjate omaalgatuslikule konkurentsi kahjustavale käitumisele (vt muu hulgas 19. märtsi 1991. aasta otsus kohtuasjas nr C-202/88: Prantsusmaa vs. komisjon, EKL 1991, lk I-1223, punkt 55), kuna Euroopa Kohtule esitatud küsimused käsitlevad riigipoolseid meetmeid, tuleb need läbi vaadata asutamislepingu artikli 90 lõike 1 seisukohalt koostoimes artikliga 86.
22. Samuti tuleks märkida, et kohtuasjas nr C-46/90 esinesid põhikohtuasja aluseks olevad asjaolud enne 1. juulit 1989 ehk direktiivi nr 88/301 artikli 6 jõustumise kuupäeva, samas kui kohtuasjas nr C-93/91 esinesid need osaliselt enne ja osaliselt pärast kõnealust kuupäeva.
23. Lõpuks tuleb meeles pidada, et direktiivi nr 88/301 kohaldamisalasse kuuluvad üksnes seadmed, mis on otseselt või kaudselt ühendatud üldkasutatava telekommunikatsioonivõrgu lõpp-punktiga, seega ei kuulu sellesse kohaldamisalasse kõik põhikohtuasjas käsitletavat seadmed.
24. Seetõttu tuleb, sõltumata asutamislepingu artiklite 30 ja 37 tõlgendamisest, vaadata küsimused läbi asutamislepingu artikli 86 ja artikli 90 lõike 1 valguses enne 1. juulit 1989

esinenud asjaolude osas ja direktiivi valguses pärast kõnealust kuupäeva esinenud asjaolude osas, tehes vahet direktiivi kohaldamisalasse kuuluvatel ja mittekuuluvatel seadmetel.

Asutamislepingu artikkel 30

25. Kohtuasjas nr C-18/88: RTT vs. GB-Inno-BM (EKL 1991, lk I-5941) otsustas Euroopa Kohus, et asutamislepingu artikliga 30 on vastuolus see, kui avalik-õiguslik ettevõtja saab õiguse anda tüübikinnitust telefoniseadmetele, mis on mõeldud üldkasutatavasse võrku ühendamiseks ja mida ta ei ole ise tarninud, juhul kui selle ettevõtja otsuste peale ei saa kohtusse kaevata.
26. Kõnealust tõlgendust tuleb laiendada olukordadele, kus avalik-õiguslik ettevõtja annab tüübikinnituse raadiosaatjatele või -vastuvõtjatele, olenemata sellest, kas need on mõeldud kasutamiseks üldkasutatavas võrgus või mitte.
27. Belgia valitsus väitis oma märkustes, et kui RTT keeldub andmast kõnealust tüübikinnitust, on see Belgia Conseil d'État'ile (Riiginõukogu) edasikaebamise aluseks.
28. Sellest tulenevalt ja niivõrd, kui kõnealune tüübikinnitusmenetlus vastab GB-Inno-BM kohtuotsuses kehtestatud kriteeriumidele, ei saa seda pidada asutamislepingu artikliga 30 vastuolus olevaks.
29. Sellest järeldub, et asutamislepingu artikliga 30 ei ole vastuolus see, et avalik-õiguslikule ettevõtjale antakse luba anda tüübikinnitust raadiosaatjatele või -vastuvõtjatele, mida ta ei ole ise tarninud, tingimusel, et kõnealuse ettevõtja otsuste peale saab kohtusse kaevata.

Asutamislepingu artikkel 37

30. Kõigepealt tuleb mees pidada, et artiklit 37, milles on sätestatud, et liikmesriigid kohandavad kaubandusliku iseloomuga riigimonopole, kohaldatakse „kõikide organite suhtes, mille kaudu liikmesriigid juriidiliselt või faktiliselt, otseselt või kaudselt kontrollivad, määravad või mõjutavad olulisel määral liikmesriikide vahelist importi või eksporti. Käesolevad sätted on kohaldatavad samuti monopolide suhtes, mis põhinevad riigi antud ainuõigusel“.
31. Samuti tuleb rõhutada, et keeld omada teatud seadmeid ilma ministri loata, ei kuulu artikli 37 kohaldamisalasse.
32. Eelisõigused, mis on antud sellisele avalik-õiguslikule ettevõtjale nagu RTT, hõlmavad raadiosaatjate ja -vastuvõtjate omamiseks ministri esitatud loataotluse läbivaatamist, sagedusalade eraldamist ja kooskõlastamist ning tüübikinnituse andmist pärast kontrollimist, kas turustatud seadmed vastavad ministri kehtestatud tehnilistele kirjeldustele. Nende eesmärk on vältida raadioside häireid.
33. Seetõttu on kõnealuste eelisõiguste kasutamine osa avaliku võimu teostamisest ehk üldkasutatavate sagedusalade reguleerimine ega kujuta endast teenuste osutamist. Selline tegevus ei kuulu mingil juhul asutamislepingu artikli 37 kohaldamisalasse, mida kohaldatakse Euroopa Kohtu praktika kohaselt (vt muu hulgas 28. juuni 1983. aasta otsus kohtuasjas nr 271/81: Amélioration de l'Élevage vs. Mialocq, EKL 1983, lk 2057)

kaubavahetuse suhtes ja mis on seotud teenuste osutamise monopoliga üksnes niivõrd, kui selline monopol rikub kaupade vaba liikumise põhimõtet, diskrimineerides imporditud tooteid omamaist päritolu toodete kasuks.

34. Seetõttu ei ole asutamislepingu artikliga 37 vastuolus selliste sisemaiste õigusnormide kohaldamine, mis keelavad selliste raadiosaatjate või -vastuvõtjate müügi või üürimise, millele pädev avalik-õiguslik asutus ei ole andnud tüübikinnitust selle kohta, et see vastab ministri määratud tehnilistele nõuetele.

Direktiiv nr 88/301/EMÜ

35. Nüüd tuleb uurida direktiivi nr 88/301 ulatust nende seadmete osas, mis kuuluvad selle kohaldamisalasse.
36. Komisjon võttis vastu direktiivi nr 88/301 talle asutamislepingu artikli 90 lõikes 3 antud seadusandlikku võimu kasutades, mille kohaselt on komisjonil õigus kehtestada üldeeskirju, millega täpsustatakse asutamislepingust tulenevaid kohustusi, mis on liikmesriikidele siduvad ja mis käsitlevad artikli 90 lõigetes 1 ja 3 nimetatud ettevõtjaid (eespool viidatud otsus kohtuasjas Prantsusmaa vs. komisjon, punktid 14 ja 15).
37. Direktiivi artiklis 6 tehakse vahet lõppseadmete spetsifikaatide koostamise, nende rakendamise järelevalve ja sellistele seadmetele tüübikinnituse andmisega seotud tegevustel või ülesannetel ning telekommunikatsioonisektoris avalik-õiguslike ettevõtjate või eraettevõtjate poolt kaupade ja/või teenuste pakkumisega seotud tegevustel või ülesannetel.
38. Artiklis 6 on nõutud, et liikmesriigid tagavad, et alates 1. juulist 1989 usaldatakse esimesse kategooriasse kuuluvad tegevused asutusele, mis ei sõltu teise kategooriasse kuuluvate tegevustega tegelevatest ettevõtjatest.
39. Ollakse üksmeelel, nagu Belgia valitsus möönis kohtuistungil, et põhikohtuasjas nimetatud ajavahemikul ehk pärast 1. juulit 1989 ei ole Belgias sellist tegevuste jagamist täheldatud.
40. Sellest järeldub, et nende seadmete osas, mis kuuluvad direktiivi 88/301 kohaldamisalasse, ja selles osas, kui on tegemist perioodiga pärast 1. juulit 1989, peetakse direktiivi artikliga 6 vastuolus olevaks selliseid sisemaiseid õigusnorme, milles keelatakse või kehtestatakse trahvid selliste seadmete müügi või rendi eest, millele telekommunikatsioonisektoris kaupu ja/või teenuseid pakkuvad avalik-õiguslikud ettevõtjad ei ole tüübikinnitust andnud. Sisemaise kohtu ülesanne on teha sellest oma järeldused.
41. Selle perioodi osas, mis eelneb 1. juulile 1989, ning nende seadmete osas, mis ei kuulu enne ega pärast kõnealust kuupäeva direktiivi kohaldamisalasse, tuleb probleemi käsitleda asutamislepingu artikli 90 lõike 1 valguses koostoimes artikliga 86.

Asutamislepingu artikli 90 lõige 1 koostoimes artikliga 86

42. Artiklid 86 ja 90 kuuluvad nende õigusnormide hulka, mille eesmärk on asutamislepingu artikli 3 punkti f kohaselt tagada, et konkurentsi ühisturul ei kahjustata.

43. Nagu on täpsustatud eespool, on üldkasutatavate sagedusalade järelevalve vajalik raadioside nõuetekohaseks toimimiseks nii avalike teenuste sektoris kui ka kommerts- ja erategevuste sektoris. Selline järelevalve on vajalik ka selleks, et saavutada moonutamata konkurents raadiosidet kasutavate ettevõtjate vahel ning seadmete tootjate ja müüjate vahel, kuna nad on huvitatud sellest, et nende seadmeid saaks kasutada ilma häireteta.
44. Samal ajal tuleks märkida, et asutamislepingus ette nähtud moonutamata konkurentsüsteemi saab tagada vaid eri ettevõtjate vaheliste võrdsete võimaluste kindlustamise teel. Sellega ei oleks tegu siis, kui lõppseadmeid turustavale ettevõtjale antakse ülesanne koostada selliste seadmete spetsifikaadid, kontrollida nende rakendamist ja anda neile seadmetele tüübikinnitus (eespool viidatud otsus kohtuasjas Prantsusmaa vs. komisjon, punkt 51 ja eespool viidatud otsus kohtuasjas RTT vs. GB-Inno-BM, punkt 25).
45. Selliste sisemaiste õigusnormide nagu Belgia 30. juuli 1979. aasta seadus vastavust asutamislepingu nõuetele tuleb hinnata kõnealuste kaalutluste valguses.
46. Mis puutub nõudesse, et saatjate või vastuvõtjate omamiseks tuleb saada telegraafide ja telefonide eest vastutavalt ministrilt kirjalik luba, nagu on sätestatud Belgia seaduse artikli 3 lõikes 1, tuleb märkida, et üksnes liikmesriikide võetud meetmed avalik-õiguslike ettevõtjate ja nende ettevõtjate suhtes, kellele nad annavad eri- ja/või ainuõigused, kuuluvad artikli 90 lõike 1 kohaldamisalasse. Seetõttu ei saa asutamislepingu kõnealusele sättele tugineda sellise loa andmise pädevuse vastu, mis on antud ministrile talle tavaliselt kuuluvate volituste raames.
47. Sama sedastust tuleb kohaldada sellise – näiteks RTT-le usaldatud – ülesande osas, mis käsitleb ministrile esitatud loataotluste läbivaatamist, kuna kõnealune ülesanne kaasneb üksnes ministri pädevuste kasutamisega.
48. Tüübikinnituse andmise pädevuse osas tuleb sedastada, et Belgia seadust kohaldatakse vahet tegemata kõikide raadiosaatjate või -vastuvõtjate suhtes, kaasa arvatud selliste seadmete suhtes nagu juhtmeta telefonid, mis on mõeldud kaudselt ühendamiseks üldkasutatava telekommunikatsioonivõrguga.
49. Belgia seaduse artikli 7 sõnastusest ilmneb, et vastupidiselt GB-Inno-BM kohtuasjas nimetatud olukorrale vastutab selliste seadmete tüübikinnituseks vajalike tehniliste nõuete ning tüübikinnituse üksikasjalike eeskirjade kehtestamise eest minister oma selliste volituste piires, mis käsitlevad raadioside reguleerimist Belgia territooriumil. Kuigi vastab tõele, et RTT on kõnealuse seaduse artikli 2 alusel volitatud osutama ja kasutama kõiki raadiosideteenuseid, ilmneb artikli 7 sõnastusest, et saatjate või vastuvõtjate tüübikinnituse osas on RTT ainus ülesanne kontrollida seda, kas sellised seadmed vastavad ministri kehtestatud nõuetele.
50. Teise liikmesriigi pädeva asutuse tüübikinnituse saanud seadmete osas tuleb tõdeda, et seni, kui liikmesriikide telekommunikatsiooni- ja raadiosidesüsteeme ei ole ühtlustatud, ei taga ühe liikmesriigi antud tüübikinnitus seda, et kõnealune seade ei häiri nende süsteemide nõuetekohast toimimist sellise teise riigi territooriumil, kelle tehnilised nõuded võivad olla veel erinevad.
51. Sellest järeldub, et asutamislepingu artikli 90 lõikega 1 – koostoimes artikliga 86 – ei ole vastuolus selliste sisemaiste õigusnormide kohaldamine, milles keelatakse raadiosaatjate

või -vastuvõtjate omamine ilma ministri loata ja selliste seadmete müük ja üürimine, ilma et neile oleks antud tüübikinnitus selle kohta, et need vastavad pädeva ministri kehtestatud tehnilistele nõuetele, isegi kui seadmele oleks antud tüübikinnitus teises liikmesriigis.

Kohtukulud

52. Euroopa Kohtule märkusi esitanud Belgia valitsuse, Ühendkuningriigi ja Euroopa Ühenduste Komisjoni kulusid ei hüvitata. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus sisemaises kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse nimetatud kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS,

vastuseks Tribunal de première instance de Bruxelles'i 19. aprilli 1989. aasta ja 11. märtsi 1991. aasta otsustega esitatud küsimusele, otsustab:

1. Asutamislepingu artikliga 30 ei ole vastuolus see, et avalik-õiguslikule ettevõtjale antakse luba anda tüübikinnitus raadiosaatjatele või -vastuvõtjatele, mida ta ei ole ise tarninud, tingimusel, et kõnealuse ettevõtja otsuste peale saab kohtusse kaevata.

2. EMÜ asutamislepingu artikliga 37 ei ole vastuolus selliste sisemaiste õigusnormide kohaldamine, mis keelavad selliste raadiosaatjate või -vastuvõtjate müügi või üürimise, millele pädev avalik-õiguslik asutus ei ole andnud tüübikinnitust selle kohta, et see vastab ministri määratud tehnilistele nõuetele.

3. Nende seadmete osas, mis kuuluvad komisjoni 16. mai 1988. aasta direktiivi nr 88/301/EMÜ konkurentsi kohta telekommunikatsioonivõrgu lõppseadmete turgudel kohaldamisalasse, ja selles osas, kui on tegemist perioodiga pärast 1. juulit 1989, peetakse kõnealuse direktiivi artikliga 6 vastuolus olevaks selliseid sisemaiseid õigusnorme, milles keelatakse või kehtestatakse trahvid selliste seadmete müügi või üürimise eest, millele telekommunikatsioonisektoris kaupu ja/või teenuseid pakkuvad avalik-õiguslikud ettevõtjad ei ole tüübikinnitust andnud. Sisemaise kohtu ülesanne on teha sellest oma järeldused.

4. EMÜ asutamislepingu artikli 90 lõikega 1 – koostoimes artikliga 86 – ei ole vastuolus selliste sisemaiste õigusnormide kohaldamine, milles keelatakse raadiosaatjate või -vastuvõtjate omamine ilma ministri loata ja selliste seadmete müük ja üürimine, ilma et neile oleks antud tüübikinnitus selle kohta, et need vastavad pädeva ministri kehtestatud tehnilistele nõuetele, isegi kui seadmele oleks antud tüübikinnitus teises liikmesriigis.

Due	Indent	Mancini	Moitinho de Almeida	Diez de Velasco
Edward		Kakouris	Joliet	Schockweiler

Rodríguez Iglesias

Grévisse

Zuleeg

Kapteyn

Murray

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 27. oktoobril 1993 Luxembourgis.

Kohtusekretär

J.-G. Giraud

President

O. Due